

O Češkoj:

Češka, zemlja kraljeva i dvoraca, zemlja Kafke i Smetane, zemlja pravih arhitektonskih dragulja, zemlja sa istorijom dugom preko hiljadu godina, zemlja neverovatnih prirodnih lepota, zemlja piva.....

Češka Republika je kontinentalna država u srednjoj Evropi. Graniči se sa Poljskom na severu, Nemačkom na severozapadu i zapadu, Austrijom na jugu, i Slovačkom na istoku. Glavni i najveći grad je Prag (1,2 miliona stanovnika), važna turistička destinacija. Češka Republika sastoji se od istorijskih zemalja: Bohemije, Moravske, i češke Šleske; ovo trojstvo prisutno je i na državnom grbu. Članica je Evropske unije i Severnoatlantskog saveza (NATO).

Himna Češke je pesma „Kde domov můj?“ („Gde mi je kuća?“), koja je predstavljala Češku u himni nekadašnje Čehoslovačke. Grb Češke čini na četvrtine izdeljeni novofranački štit u čijim se delovima nalaze grbovi istorijskih oblasti koje čine Češku (Bohemije, Moravske, Donje Šleske). Zastavu Češke čine dve horizontalne linije: bela (na vrhu) i crvena (na dnu), dok je uz koplje dodat plavi ravnokraki trougao.

Češka se pojavila krajem 9. veka, kad se ujedinila pod dinastijom Přemyslovci. Češko (Bohemsko) kraljevstvo (Bohemija) bilo je važna lokalna sila, ali njegova je moć opala zbog razaranja tokom verskih sukoba kao što su bili Husitski ratovi u 15. veku i Tridesetogodišnji rat u 17. veku. Kasnije je Češka potpala pod kuću Habsburg i postala dio Austro-Ugarske. Austro-Ugarska je propala u 1. svetskom ratu, a Česi i susedni Slovaci ujedinili su se 1918. godine u nezavisnu republiku Čehoslovačku. Ta je nova država imala znatnu nemačku manjinu u Sudetima, pa se Čehoslovačka raspala kada je Nemačka pripojila Sudete 1938. godine i kada je Slovačka postala nezavisna zemlja. Ostatak Češke (Protektorat Bohemija i Moravska) su okupirali Nemci 1939. godine. Okupaciji je pridoneo domaći kvisling Emil Hacha. Nakon 2. sv. rata opet je stvorena Čehoslovačka, koja je bila pod vlašću Sovjetskog Saveza od 1945. nadalje. Kad su češki politički vođe pokušali liberalizirati vlast tokom "Praškog proljeća", vojska Varšavskog pakta okupirala je zemlju 1968. godine. Čehoslovačka je stekla slobodu od Sovjeta 1989. godine u mirnoj "Baršunastoj revoluciji". Zatim se 1. januara 1993. mirno podijelila na dve nezavisne republike, današnju Češku i Slovačku. Češka je 2004. godine članica EU.

Češka se može opisati kao valovita dolina okružena planinama. Jugozapadnu granicu Češke čini planina Češka Šumava, visine od 1.000 do 1.400 metara, na severozapadu to su Rudne gore (1.244 m). Na severu su planine Sudeti sa najvišim vrhom Češke Snežka (češki Sněžka) na 1.602 metra nadmorske visine, u delu zvanom Krkonoše. Češka i Moravska su razdvojene niskim Češko-Moravskim gorjem (600-800 metara). Moravska se na istoku oslanja na planine Beskidi i Beli Karpati. Južnu granicu prema Austriji većim delom čini reka Taja. U Češkoj izvire velike reke Laba i Vltava. Kroz Moravsku protiče reka Morava i izvire reka Odra. Sa planina Češke, vode se slivaju prema 3 mora: Severno, Baltičko i Crno. Češka je stoga evropska vododelnica. Zemljište je vrlo plodno. U Češkoj se gaji dosta hmelja, pa je poznata po proizvodnji piva, a u Moravskoj grožđa, tako da je ova oblast poznata po proizvodnji vina. Češka leži u umerenoj klimatskoj zoni. Prosečna godišnja temperatura iznosi 7,9°, uz blage zime (prosek za februar je 0,5°) i sveža leta (jun 18,6°C). Svih 12 meseci u godini su vlažni.

Zanimljivosti

Karlov univerzitet u Pragu, osnovan 1340-ih (verovatno 1348.), bio je prvi univerzitet u centralnoj Evropi i u svim slovenskim zemljama. Neki od njegovih studenata i profesora su bili: Jan Hus, Franc Kafka, Milan Kundera, Nikola Tesla, Albert Ajnštajn, Ernst Mah, Tomáš Masarik, Edvard Beneš.

Univerzitet Palackog u Olomoucu, osnovan 1573., drugi je najstariji univerzitet u Češkoj. Otac genetike, Gregor Mendel, bio je student ovog univerziteta.

Mocart je bio vezan za Prag, jer je u njemu nalazio na više razumevanja za svoj rad, nego u Beču. U Nacionalnom teatru u Pragu je održana premijera njegove opere Don Đovani 29. oktobra 1787. Vila Bertramka u kojoj je stanovao, danas je muzej.

Poznati su češki kompozitori nacionalne škole iz 19. veka, Bedžih Smetana i Antonjin Dvoržak. Među piscima izdvajaju se Karel Čapek, Franc Kafka i Milan Kundera. Slikar i grafičar Alfons Muha bio je jedan od predvodnika umetničkog pravca secesije (ili Art Nouveau). Česi su bili među najaktivnijim umetnicima u pokretu kubizma.

Što se filmske umetnosti tiče, u Češkoj se održava poznati Filmski festival u Karlovim Varima. Širom sveta poznati su češki režiseri Jirži Mencl i Miloš Forman. Fakultet za film i televiziju (češ. Filmová a televizní fakulta) u Pragu, bila je škola za Mencla, Formana i Emira Kusturicu, između ostalih.

Najpopularniji sport u Češkoj je hokej na ledu, u kome je nacionalna ekipa imala dosta međunarodnog uspeha (zlato na olimpijadi u Naganu 1998).

Vera Časlavska, gimnastičarka, je na letnjim olimpijadama 1964. i 1968. osvojila ukupno 7 zlatnih olimpijskih medalja.

Iz Češke potiče više poznatih manekenki, kao: Eva Hercigova, Petra Nemcova, Paulina Porižkova, Ivana Tramp i druge.

Jozef Čapek, slikar i pisac, brat Karela Čapeka, stvorio je izraz robot koji se prvi put pominje u Karelovoj drami RUR.

Korisne informacije:

Površina: 78.864.km²

Broj stanovnika: 10.300.000.

Glavni grad : Prag

Službeni jezik: Češki

Vremenska zona: centralno evropsko vreme (GMT + 1) od aprila do novembra - letnje vreme (GMT +2)

Klima: Umerena, 4 godišnja doba, mešavina maritimne i kontinentalne klime, prosečna temperatura: januar -2°C i jul +20°C

Struja: 230 V, evropske standardne utičnice

Novac: valuta je Češka kruna - CZK, 1 CZK= 100 helera, novac možete zameniti u menjačnicama, bankama ili svom hotelu. Banke su otvorene uglavnom od 9 ujutro do 5 posle podne, radno vreme je obično kraće petkom. Menjačnice su otvorene uglavnom do 6 sati posle podne. Napomena- menjačnice naplaćuju proviziju, pa se preporučuje da turisti pitaju radnika u menjačnici koliko će novca dobiti. Natpisi ispred menjačnica "0% commission" se odnose na prodajni kurs a ne na kupovni. U bankomatima širom Praga I Češke republike važe Master, Maestro, Visa kartice.

Državni praznici: 1. januar, Uskrs, 1.maj, 8.maj, 5.jul, 6.jul, 28. Septembar, 28.oktobar, 17.novembar, 24. decembar, 25.decembar, 26.decembar

Putnička dokumenta: građani evropske unije moraju imati pasoš ili id kartu. Građani Srbije moraju imati važeću šengen vizu u svom pasošu. Dokumenta potrebna za dobijanje šengen vize za Češku Republiku su: ispravno i čitko pounjen formular; 1 fotografija veličine 3,5x4,5 cm sa svetlom pozadinom nalepljena na formular; pasoš koji važi minimalno 90 dana više od datuma isteka vize; fotokopija stranice pasoša sa ličnim podacima; potvrda o zaposlenju, studijama, školi, registraciji firme (u ovom slučaju i potvrda o plaćanju poreza), rešenje o penzije i prvi ček. Potvrde moraju sadržati ime prezime, te funkciju ovlašćene osobe koja potpisuje dokument; potvrda u uplaćenom međunarodnom putnom zdravstvenom osiguranju za dane boravka u Češkoj; saglasnost roditelja u slučaju da maloletna osoba putuje bez ili samo sa jednim roditeljem; pismeni zahtev škole, ustanove ili kluba za izdavanje viza. U zahtevu trebaju biti navedeni svrha i datmi putovanja; Taksa za vizu je 35 eur. Vize za decu do 6 godina su besplatne.

Povraćaj novca od poreza: turisti-drzavljanji zemalja izvan EU koji potroše više od 2500,00 CZK i kupljene proizvode prenesu preko granice u roku od 60 dana, mogu se prijaviti za povraćaj novca kojim su platili porez na kupljenu robu. Bitno je da se prilikom kupovine traži formular koji se mora popuniti u prodavnici i obavezno sa pečatom i zatim po prelasku češke granice to pokazati na carini gde se nalazi posebna služba pod nazivom "povraćaj poreza". Važno je na granici pokazati i pravu robu koja je kupljena.

Važni telefoni: hitna pomoć 155, policija 158, vatrogasci 150, hitni slučajevi 120

Prag – magični grad, zlatni grad, grad stotinu tornjeva, majka svih gradova, kruna sveta, san u kamenu, češka dama, gospodarica Češke.....

Banje- Uplovite u prekrasan svet najpoznatijih čeških banja , uživajte u toplim i hladnim mineralnim vodama, prošetajte živopisnim parkovima okruženim prelepim banjskim kolonadama..

Skijanje - Krkonoše je najlepša a najposećenija planinsa u Češkoj. Gorski masiv dug 40 km a široki 20 km je protkan mrežom predivnih turističkih i skijaških staza (alpsko skijanje, trčanje, planinarenje...)

Dvorci- uronite u svet magičnih dvoraca, ukupno 107 dvoraca. Tokom turističke sezone ove kulturne i istorijske znamenitosti privlače zaljubljenike u srednjovekovnu arhitekturu i poštovaoce kulturnog nasleđa iz čitave Evrope... Teško je od brojnih dvoraca odabrati one najlepše a mi predlažemo da posetite:

Češki Krumlov-srednjovekovni dragulj, grad živopisnih, baroknih dvoraca i zapanjujuće istorije..jedan od prvih gradova koji je uvršten u UNESCO-vu listu svetske baštine.

Kutna Hora-uživajte u ovom živopisnom, srednjovekovnom gradiću sa UNESCO-ve liste I prepustite se čarima gotske, renesansne i barokne umetnosti...

Brno-istorijski, glavni grad Moravske regije i drugi grad po veličini u Češkoj, grad čuvenih gotičkih katedrala od kojih zastaje dah...

Plzen-glavni grad Zapadne Bohemije, uživajte u obilasku starih,gotskih gradjevina i ne propustite da obidjete cuvenu Plzensku sinagogu koja je druga po veličini u svetu...

FAKULTATIVNI IZLETI:

- **Krstarenje Vlatvom** prepustite se nezaboravnom doživljaju na krstarenju brodom uz kafu i kolač, kao i uživanju u znamenitostima Praga..
- **Razgledanje Praga Obilazak PRAŠKOG DVORCA na HRADČANIMA.** Obilazimo ŠPANSKU SALU (posebna ulaznica); monumentalnu građevinu iz 10. st. katedralu SVETOG VIDA sa kapelom SV. VACLAVA i grobnicama čeških kraljeva (posebna ulaznica); staru KRALJEVSKU PALATU; VLADISLAVOVU DVORANU; baziliku SV.ĐORĐA i ZLATNU ULICU (posebna ulaznica) sačuvanog izgleda iz 16. veka. Nastavak razgledanja kroz Malostranske namjesti. Prelazimo Vltavu KARLOVIM MOSTOM, STARA KULA na mostu, spomenik KARLU IV, i Karlovom ulicom dolazimo na STAROGRADSKI TRG sa čuvenim astronomskim satom "ORLOJ", praški geto - JEVREJSKA ČETVRT sa desetak sinagoga, VACLAVSKE NAMJESTI, nacionalni MUZEJ, nacionalno POZORIŠTE i čuvena BARUTNA KULA.
- **Izlet u Vyšehrad** - Mesto rođenja Praga, ovde je u X veku sagradjen originalni Praški dvorac. U blizini dvorca nalazi se i crkva katedrale Sv. Petra i Pavla i višegradsko groblje na kome su sahranjeni najpoznatiji Česi. Danas omiljeno mesto Pražana za odmor i opuštanje. Posetioци mogu da uživaju u prelepom pogledu na grad tokom mirne šetnje zidinama ili u lepoti živopisnih dvorskih bašti u unutrašnjosti utvrde.
- **Poseta muzejima i pozorištima** Narodni muzej-najstariji muzej u češkim zemljama, Dvoržakov muzej, Muzej Bedriha Smetane-predstavlja život I delo čuvenog češkog kompozitora Bedriha Smetane, Češki Muzej muzike, Lapidarijum- ovde se nalaze kamene skulpture Bohemije od 11 do 19 veka...Jevrejski muzej, Muzej V.A.Mocarta, Muzej Franca Kafke, Muzej Voštanih figura... Narodno pozorište, Drzavno pozorište, Divaldo Archa, Palata Akropolis, Rudolinum. Posetite Križikovu muzičku fontanu- jednu od najvećih atrakcija na Sajmu. Tokom leta se ovde održavaju koncerti klasične I modern muzike uz sinhronizovan ples vodenih mlazova I svetlosnih efekata. Oko fontane se nalazi amfiteatar za 6000 ljudi.
- **Izleti u prirodi** BOTANICKA BASTA je u sklopu Trojskog kompleksa, blizu Zoo vrta. Nudi predivne izložbe "Fatamorgana" koje ce vas odvesti na proputovanje tropskim pojasom I "Japanska bašta" sa 26 vrsta japanske tresnje BRDO PETRIN- nalazi se na vrhu od 300 m.Uzivajte I popnite se na imitaciju Ajfelovog tornja-60 m , a nemojte propustiti ni kucu ogledala u kojoj cete se sjajno zabaviti-Bludiste, crkvu, SV.Lorenca..
- **Odlazak u Zološki vrt** uzivajte u predivnom vrtu a ne smete propustiti najnoviji paviljon koji predstavlja Indonezansku kulturu
- **Obilzak KARLOVIH VARY**- Legenda kaže da je Karlo IV, češki kralj i rimski car iz 14. veka po kome je banja i dobila ime, otkrio izvore mineralne vode prilikom lova na jelena. Tada je još ovaj prostor bio nenaseljen. Karlo IV je imao ovdje lovačku kuću i često bi tu dolazio u lov. Prilikom jednog takvog lova, jedan od njegovih goniča bio je ranjen, te je pao u vruću izvorsku vodu. Međutim, kako je ostao ležati u

toj vodi, njegova je rana zaceljivala. Karlo IV uočio je tu promenu, te je i sam odlučio isprobati deluje li voda lekovito i na njegove kosti, s obzirom da je imao sa njima problema. Upravo je njegovo otkriće rezultiralo osnivanjem banje. Hteo je da ovo postane mesto koje će služiti kao odmaralište i lečilište. Danas u Karlovym Varyma možete pronaći 64 izvora lekovite mineralne vode, ali koristi se samo 12 vrućih mineralnih izvora. Najpoznatiji od njih je Vřidlo koji se uzdiže na visinu od 12 m. S 72 °C on je i najtopliji. Izvori se međusobno razlikuju temperaturom koja se kreće od 38-63°C, te u ponekim sastojcima. Voda se pije odmah kod izvora, iz posebnih keramičkih lončića, polako ali odjednom. Uglavnom se pije ujutro kada je želudac prazan, kako bi lekovita svojstva mogla imati veći efekat. Upravo je voda ta koja utječe na ozdravljenje pacijenata. U ovoj banji treba posetiti fabriku češkog stakla Mause. Grad je poznat po filmskom festivalu kao i likeru Beherovka.

- **Obilazak Zamka KARLŠTEJN**- Dvorac Karlštejn - gotski zamak podignut visoko na brdu 1348 god. Od strane češkog kralja Karla IV kao mesto za čuvanje kraljevskih blaga, posebno Karlove kolekcije dragulja Rimskog carstva. Posebno je značajan zbog zidnog slikarstva iz XIV veka, kolekcije od 129 slika, slikara Teodorika u Kapeli Svetog Krsta sto je najveća kolekcija te vrste na svetu. U zamku se nalazi najveća galerija portreta čeških vladara kao i replika krune Sv. Vaclava. Zamak je najpoznatiji i najposećeniji u Češkoj. Nalazi se na samo 40 km od Praga, vožnja traje oko pola sata. Od stanice Karlštejn potrebno se pešice popeti na brdo na kome se nalazi zamak. Preporuka je da se ide sa vodičem, nije moguće u zamak ući samostalno.